

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ АВІАЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

THE ROLE OF INTERNATIONAL AVIATION ORGANISATIONS IN THE CONTEXT OF INTENSIFIED MIGRATION PROCESSES

Тарас Богдасhevський¹

*Державний університет «Київський авіаційний інститут»
(просп. Любомира Гузара, 1, м. Київ, 03058)*

Taras Bogdashevskyi

*State University "Kyiv Aviation Institute"
(1, Liubomyr Huzar Ave., Kyiv, Ukraine, 03058)*

Отримано: 06.11.2024. Затверджено: 15.12.2024

АНОТАЦІЯ

Досліджено роль міжнародних авіаційних організацій в умовах активізації міграційних процесів, що полягає у забезпеченні безпечного, організованого та гуманітарного управління авіап перевезенням мігрантів. Дані організації встановлюють міжнародні стандарти безпеки, сприяють боротьбі з незаконною міграцією, надають технічну та організаційну підтримку країнам у складних кризових ситуаціях, відіграють важливу роль в управлінні та регулюванні міграційних процесів. Забезпечення авіап перевезення мігрантів підтверджується розробкою та впровадженням міжнародних стандартів для перевезення мігрантів авіацією; підтримкою системи управління кордонами, яка допомагає виявляти та обробляти дані про мігрантів і біженців, зокрема тих, хто подорожує авіаційним транспортом; використанням біометричних технологій (наприклад, сканування обличчя, відбитків пальців) для ідентифікації мігрантів і боротьби з незаконним переміщенням людини; гуманітарною допомогою в кризових ситуаціях (наприклад, організація гуманітарних авіарейсів для перевезення біженців з небезпечних регіонів до країн, готових їх прийняти); забезпеченням стандартів для безпечної евакуації

¹ аспірант; orcid 0009-0005-0751-7867; e-mail: 8339698@stud.nau.edu.ua

осіб під час військових конфліктів, стихійних лих чи інших кризових ситуацій; співпрацю з міжнародними організаціями (наприклад, ООН, УВКБ, МОМ) для координації авіап перевезень мігрантів і біженців; боротьбою з незаконною міграцією (наприклад, впровадження глобальних систем обміну інформацією між державами для боротьби з незаконним перевезенням людей авіацією; виявлення підроблених документів через стандартизацію паспортних і візових процедур. Забезпечення захисту умов перевезення мігрантів авіацією, включаючи доступ до інформації щодо їх права та рівного доступу мігрантів до безпечного транспорту, навіть у кризових умовах і сприяння дотриманню гуманітарних стандартів для біженців, які подорожують авіацією демонструє зобов'язання країн дотримуватися міжнародних стандартів. Співпраця ІКАО з ІМО, МСЕ, ВМО, МОМ щодо авіап перевезення мігрантів свідчить про відкритість країн до міжнародної підтримки та спільних зусиль у вирішенні проблем міграції. У статті проаналізовано організацію та діяльність міжнародних авіаційних організацій в умовах сучасних викликів, у т.ч. активізації міграційних процесів.

Ключові слова: цивільна авіація; міжнародні авіаційні організації; міграційні процеси; міжнародне повітряне право; перевезення; транспорт; ООН; ІКАО; ІМО; МСЕ; ВМО; МОМ.

ABSTRACT

The role of international aviation organizations in the conditions of activation of migration processes, which consists in ensuring safe, organized and humanitarian management of air transportation of migrants, is studied. These organizations establish international safety standards, contribute to the fight against illegal migration, provide technical and organizational support to countries in complex crisis situations, and play an important role in the management and regulation of migration processes. Ensuring air transportation of migrants is confirmed by the development and implementation of international standards for the transportation of migrants by air; supporting a border management system that helps detect and process data on migrants and refugees, including those travelling by air; using biometric technologies (for example, facial scanning, fingerprinting) to identify migrants and combat illegal human movement; humanitarian assistance in crisis situations (for example, organising humanitarian flights to transport refugees from dangerous regions to countries ready to receive them); ensuring standards for the safe evacuation of people during armed conflicts, natural disasters or other crisis situations; cooperating with international organisations (for example, UN, UNHCR, IOM) to coordinate air transport of migrants and refugees; combating illegal migration (for example, the implementation of global information exchange systems between states to combat the illegal transportation of people by air; detecting forged documents through standardization of passport and visa procedures. Ensuring the protection of the conditions for the transportation of migrants by air, including access to information on their rights and equal access of migrants to safe transport, even in crisis conditions, and promoting compliance with humanitarian standards for refugees traveling by air demonstrates the commitment of countries to comply with international standards. ICAO's cooperation with IMO, ITU, WMO, IOM on the air transportation of migrants indicates the openness of countries to international support and joint efforts in solving migration problems. The article analyzes the organization and activities of international aviation organizations in the face of modern challenges, including the intensification of migration processes.

Key words: civil aviation; international aviation organizations; migration processes; international air law; transportation; transport; UN; ICAO; IMO; ITU; WMO; IOM.

I. ВСТУП

Міжнародні авіаційні організації зіштовхуються з викликами в сучасних умовах, зокрема: з глобальною нерівністю, оскільки не всі країни мають рівний доступ до ресурсів і технологій для забезпечення міграційних авіаперевезень; із зростанням кількості мігрантів, що створює тиск на авіаційну інфраструктуру; з технологічною адаптацією на шляху постійного оновлення систем безпеки та цифрових рішень. Що стосується авіації в контексті глобальних міграційних викликів, можна зазначити, що міжнародні організації співпрацюють з ООН для транспортування біженців із зон конфліктів, також організації розробляють інструменти для ідентифікації підроблених документів і нелегального трафіку. Авіація все більше залучається до перевезення людини із зон, постраждалих від кліматичних катастроф тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблематиці міжнародних авіаційних організацій присвячено праці таких вітчизняних та зарубіжних учених: М. Баймуратов, В. Буткевич, В. Василенко, О. Григоров, О. Задорожний, В. Денисов, Н. Камінська, Ю. Курилюк, Н. Малишева, І. Нуруллаєв, О. Переверзева, К. Савчук, Т. Сироїд, О. Шпакович, Дж. Лорімер, К. Франц, В. Шукінг, Г. Єлінек та ін. У науковій літературі бракує досліджень щодо ролі міжнародних авіаційних організацій в умовах активізації міграційних процесів. Вищенаведене, поряд з процесами глобалізації та посилення міжнародного співробітництва у деяких сферах, відіграє вагоме значення у формуванні наукового напрямку міграційних авіаперевезень у всьому світі, зумовлюючи необхідність аналізу факторів, що дозволяють розробити ефективні стратегії для забезпечення безпеки мігрантів та покращення умов їх авіа перевезення. Саме це підкреслює актуальність даного дослідження.

II. МЕТА І МЕТОДОЛОГІЯ

Мета статті полягає у визначенні ролі міжнародних авіаційних організацій в умовах активізації міграційних процесів, з огляду на існуючий стан наукової розробленості та потреби сьогодення. Для досягнення означеної мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити організацію та діяльність міжнародної міжурядової організацій ІКАО та Міжнародної асоціації повітряного транспорту в умовах активізації міграційних процесів;
- проаналізувати співпрацю міжнародних авіаційних організацій із спеціалізованими установами ООН;
- визначити виклики, з якими зіштовхуються міжнародні авіаційні організації.

Ці завдання сприятимуть комплексному вивченню процесів міграції у всьому світі, виокремленню актуальних напрямів наукових розвідок у сфері права міжнародних організацій, міжнародного повітряного права тощо. Це своєю чергою зумовлює використання загальнонаукової і спеціальної методології, насамперед системного, діяльнісного, міжгалузевого та інтегративного методологічних підходів, відповідних прийомів і способів пізнання досліджуваних явищ і процесів, методологічних принципів – об'єктивності, всебічності, комплексності, міждисциплінарності і т.д.

III. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Міжнародні авіаційні організації відіграють важливу роль у регулюванні та управлінні міграційними процесами, особливо в умовах їх активізації через глобалізацію, конфлікти, економічну нерівність та зміну клімату. Розглянемо послідовно важливі аспекти їх діяльності.

Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) — міжнародна міжурядова організація, яка входить до числа спеціалізованих установ Організації Об'єднаних Націй, була створена у 1944 р. для розвитку міжнародного співробітництва у сфері цивільної авіації у м. Чикаго (США). Її головний офіс розташований у м. Монреалі (Канада), а установчим актом діяльності організації є Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р.¹ ІКАО створена з метою розвитку міжнародних стандартів і норм для забезпечення безпеки авіації; гармонізації авіаційних правил, процедур і технологій для сприяння розвитку глобальної авіаційної системи; скорочення впливу авіації на довкілля, включаючи контроль за викидами парникових газів; сприяння міжнародному співробітництву між державами в питаннях авіації.

¹ Бошицький Ю. Л., Дей М. О. (ред.) (2014). Право міжнародних організацій і Україна: у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К. С. 72.

17 грудня 2024 р. у м. Монреаль (Канада) ІКАО запустила свій новаторський Стратегічний план на 2026–2050 рр., розроблений для забезпечення безпечної, захищеної та сталої глобальної авіаційної системи, яка збільшить зв'язок, сприятиме інноваціям, підвищить рівень безпеки та сформує ще більш впливове майбутнє для світової авіації.

Стратегічний план під назвою «Безпечне небо, стійке майбутнє» передбачає, основні цілі на наступні 25 років, зокрема: визнання нульової кількості загиблих від авіаційних подій та актів незаконного втручання; досягнення нульових викидів вуглецю до 2050 р. для операцій міжнародної цивільної авіації; позиціонування авіації як життєво важливої частини пов'язаної, доступної, інклюзивної та недорогої глобальної транспортної системи, що сприяє соціально-економічному розвитку та гарантує, що жодна країна не залишиться осторонь¹.

ІКАО забезпечує стандартизацію правил авіаційного транспорту, що безпосередньо впливає на міграційні процеси:

1. Організація сприяє впровадженню єдиних стандартів для подорожей, наприклад, через електронні паспорти (електронний паспорт) та біометричні дані².

2. ІКАО розробляє рекомендації щодо безпеки аеропортів та авіаперельотів для запобігання нелегальній міграції, торгівлі людьми тощо³.

3. В умовах постійних міграцій, викликаних війною або стихійними лихами ІКАО сприяє організації евакуаційних рейсів та координації між країнами⁴.

ІКАО здійснює співпрацю з спеціалізованими установами ООН, а саме: з Міжнародною морською організацією (ІМО), Міжнародним

¹ ICAO unveils 2026-2050 Strategic Plan: "Safe Skies, Sustainable Future". URL: <https://www.icao.int/Newsroom/Pages/ICAO-unveils-20262050-Strategic-PlanSafe-SkiesSustainable-Future.aspx>.

² Implementation Capacity Building Working Group (ICBWG), ICAO: Extending the benefits of ePassports. URL: <https://www.biometricsinstitute.org/20-year-anniversary-report-icao/>

³ ECAC Policy Statement in the Field of Civil Aviation Facilitation. 12th edition/May 2018/ Amendment 5. first part of ECAC.CEAC Doc No. 30. URL: https://www.ecac-ceac.org/images/activities/facilitation/ECAC-Doc_30_Part_I_Facilitation_12th_Edition_May_2018_Amendment5_20210907.pdf

⁴ Report of the Executive Committee. Doc 10183, A41-EX.ICA0. Montréal, 27 September–7 October 2022. URL: https://www.icao.int/Meetings/a41/Documents/10183_en.pdf.

союзом електрозв'язку (МСЕ), Всесвітньою метеорологічною організацією (ВМО), Міжнародною організацією міграції (МОМ) та ін.

Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) та Міжнародна морська організація (ІМО) є спеціалізованими установами ООН, створеними для регулювання та сприяння безпеці, ефективності та екологічній стійкості в транспортних галузях — авіації та морського судноплавства. Обидві організації координують зусилля зі зниження викидів парникових газів у своїх галузях щодо безпеки транспортних систем. Розробляють міжнародні стандарти для інтеграції авіаційних і морських перевезень.

Відповідно до ст. 28 Конвенції про морську організацію 1948 р. Комітет з безпеки на морі розглядає будь-які питання, що входять до компетенції Організації і мають відношення до навігаційних засобів, конструкції, устаткування і постачання суден, укомплектування суден екіпажами з точки зору безпеки, правил попередження зіткнення суден, поведження з небезпечними вантажами, регламентації безпеки на морі, гідрографічної інформації, суднових журналів і штурманської документації, розслідувань аварій на морі, пошуку і рятування майна і людей на морі, та будь-які інші питання, що безпосередньо стосуються безпеки на морі. До діяльності Комітету входить широке коло питань, пов'язаних із навігацією, зв'язком, пошуком та рятуванням на морі, рятувальними засобами на морі, боротьбою із проявами актів піратства, модернізацією Глобальної морської системи зв'язку під час лиха та для забезпечення безпеки мореплавства (ГМЗЛБ)¹.

Спільна підтримка міжнародної торгівлі щодо забезпечення надійного, безпечного та ефективного транспортування товарів і пасажирів, мігрантів. Обидві організації відіграють важливу роль у розвитку світової транспортної системи та сприяють стійкому розвитку².

Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) та Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ) співпрацюють у різних напрямленнях, пов'язаних із використанням технологій зв'язку та інформаційних

¹ Переверзева О. С., Шкребтієнко А. Г. (2021). Правове забезпечення безпеки мореплавства в рамках Міжнародної організації мобільного супутникового зв'язку. *Часопис Київського університету права*. № 3. С. 306.

² ICAO's Cooperation with UN Bodies and International Organizations. URL: https://www.icao.int/environmental-protection/Documents/EnvironmentalReports/2022/ENVReport2022_Art82.pdf

систем для вирішення питань мігрантів. Така співпраця зосереджується на розробці рішень, які сприяють безпечному пересуванню мігрантів, забезпеченню їх прав і доступу до інформації, а також зменшенню ризиків, пов'язаних із нелегальними міграційними потоками. Необхідність у тісних робочих відносинах між ІКАО та МСЕ була очевидна з моменту створення ІКАО, у зв'язку з залежністю та потребами цивільної авіації, що постійно зростали у послугах авіаційного електрозв'язку.

Плідна співпраця була характерна для цих відносин із самого початку і розширювалася з роками. Розглянемо напрями і приклади співпраці в контексті підтримки кризових міграційних процесів. ІКАО організовує гуманітарні авіарейси для перевезення мігрантів і біженців, використовуючи безпечні комунікаційні канали для координації між державами. МСЕ забезпечує технічні рішення для координації зусиль гуманітарних місій через мобільний та супутниковий зв'язок, а саме впроваджують системи раннього попередження, які допомагають координувати дії авіаційних служб і гуманітарних організацій у разі масових міграційних потоків через конфлікти або стихійні лиха. Що стосується захисту персональних даних ІКАО організовує гуманітарні авіарейси для перевезення мігрантів і біженців, використовуючи безпечні комунікаційні канали для координації між країнами. До компетенції МСЕ належить координація спільних питань використання радіочастотного спектра, сприяння міжнародному співробітництву при розподілі орбітальних позицій для супутників удосконалення телекомунікаційної інфраструктури в країнах, що розвиваються¹. МСЕ забезпечує технічні рішення для координації зусиль гуманітарних місій через мобільний та супутниковий зв'язок. На практиці впроваджують системи раннього попередження, які допомагають координувати дії авіаційних служб і гуманітарних організацій у разі масових міграційних потоків через конфлікти або стихійні лиха.

Співпраця ІКАО та МСЕ сприяє вирішенню питань мігрантів через інтеграцію передових телекомунікаційних технологій у процеси авіаперевезень, ідентифікації, комунікації та забезпечення безпеки. Це

¹ Семчик О. О. (2019). Міжнародний Союз електрозв'язку. *Енциклопедія міжнародного права* [у 3 т.] / редкол.: Ю. Шемшученко, В. Денисов (співголови) та ін. Т. 3: М–Я. Київ : Академперіодика. С. 203.

допомагає створювати ефективні гуманітарні рішення в умовах зростаючих міграційних викликів¹.

Співпраця Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) та Всесвітньої метеорологічної організації (ВМО) в умовах міграційних процесів відіграє важливу роль, особливо у випадках, коли міграція пов'язана з кліматичними змінами, стихійними лихами або необхідністю забезпечити безпеку переміщення людей авіаційним транспортом.

Наведемо декілька прикладів такої співпраці.

1. Роль кліматичних змін у міграції. ІКАО забезпечує перевезення мігрантів та біженців, зокрема в умовах, коли люди змушені залишати свої домівки через кліматичні кризи, такі як урагани, посухи, повені або підвищення рівня моря; працює над оптимізацією маршрутів авіації для мінімізації впливу екстремальних погодних умов на гуманітарні перевезення. ВМО надає точні прогнози погодних умов і дані про кліматичні зміни, що впливають на міграційні процеси, забезпечує уряди і міжнародні організації інформацією про стихійні лиха, що сприяє організації авіаційних гуманітарних місій. Під час циклонів або землетрусів ВМО надає оперативну метеорологічну інформацію ІКАО для планування безпечних авіарейсів, спрямованих на евакуацію постраждалих або транспортування гуманітарної допомоги.

2. Гуманітарні перевезення в умовах стихійних лих. ІКАО організовує гуманітарні авіарейси для евакуації людей із зон лиха; працює з авіакомпаніями та урядами для створення авіаційних коридорів у кризових регіонах. ВМО забезпечує авіацію даними про погодні умови в реальному часі, які важливі для безпеки авіаперевезень під час кризових ситуацій; надає інформацію про довгострокові кліматичні тенденції, які сприяють розробці стратегій для управління міграційними потоками. Під час спалаху урагану «Ірма» в 2017 р. ІКАО і ВМО співпрацювали для координації авіаперевезень гуманітарної допомоги та евакуації постраждалих.

3. Попередження та адаптація до кліматичних міграцій. ІКАО використовує дані ВМО для прогнозування погодних умов, які можуть вплинути на міграційні процеси; розробляє стратегії адаптації авіаційної інфраструктури до наслідків кліматичних змін, що є важливим

¹ ICAO and ITU: Celebrating a crucial cooperation at the heart of aeronautical telecommunications.
URL: <https://unitingaviation.com/news/general>

для перевезення мігрантів. ВМО здійснює моніторинг кліматичних ризиків у регіонах, найбільш вразливих до стихійних лих, які можуть призвести до масових міграцій; спільно з ІКАО аналізує довгостроковий вплив кліматичних змін на регіони, які можуть стати джерелами кліматичних мігрантів. На основі даних ВМО про тривалі посухи в Африці ІКАО допомагає організувати повітряні гуманітарні місії для постачання води, їжі та медикаментів.

4. Управління ризиками у випадку екстремальних погодних умов ІКАО розробляє процедури для забезпечення безпеки авіаційного руху під час екстремальних погодних явищ; координує дії аеропортів і авіакомпаній у регіонах, постраждалих від стихійних лих. ВМО надає попередження про погодні явища, такі як сильні вітри, повені чи вулканічна активність, що можуть вплинути на авіаперевезення; розробляє системи раннього попередження, які допомагають мінімізувати ризики для мігрантів і авіаційної галузі. Під час виверження вулкана Ейяф'ятлайокудль у 2010 р. ВМО та ІКАО співпрацювали для аналізу впливу вулканічного попелу на авіаперевезення, забезпечуючи безпеку маршрутів і управління кризою.

5. Навчання та підготовка персоналу ІКАО та ВМО проводять спільні навчання для пілотів, диспетчерів і кризових менеджерів із реагування на екстремальні погодні умови та організації гуманітарних місій.

Можна зробити висновок, що співпраця ІКАО та ВМО дозволяє ефективно управляти авіаперевезеннями під час кліматичних криз, забезпечувати гуманітарну підтримку мігрантів і прогнозувати наслідки кліматичних змін для міграційних процесів. Їхня спільна діяльність сприяє збереженню життів і зменшенню наслідків стихійних лих для вразливих груп населення¹.

Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) та Міжнародна організація з міграції (МОМ) активно співпрацюють у сфері управління міграційними процесами, особливо в умовах зростання глобальної мобільності населення, гуманітарних криз та кліматичних змін. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) та Міжнародна організація з міграції (МОМ) підписали Меморандум про взаєморозуміння

¹ Assembly — 40th session technical commission agenda item 30: other issues to be considered by the technical commission activities in aeronautical meteorology in support of ICAO and the modernization of the air transport system (presented by the world meteorological organization (WMO)). URL: https://www.icao.int/meetings/a40/documents/wp/wp_202_en.pdf.

(МОВ), який формалізує тіснішу співпрацю за загальним пріоритетом, що включає підвищення глобальної мобільності та управління ідентифікацією мандрівників. У документі також визнається їх спільна зацікавленість у стійкому покращенні в галузі спрощення поїздок, включаючи безпеку проїзних документів та пов'язані з цим проблеми управління ідентифікацією, дуже актуальні теми для ефективності глобальної цивільної авіації та ефективного управління кордонами та міграцією¹.

Така співпраця залежить від:

- управління безпечними авіаперевезеннями мігрантів. ІКАО розробляє стандарти та рекомендації для авіаперевезень, щоб забезпечити безпеку та ефективність переміщення людей, включаючи мігрантів; сприяє використанню авіаційної інфраструктури для евакуації та перевезення мігрантів у кризових ситуаціях. МОМ організовує перевезення мігрантів і біженців авіаційним транспортом у рамках програм добровільного повернення або переселення до інших країн; співпрацює з урядами для координації гуманітарних рейсів та надання підтримки вразливим групам населення. Так, наприклад, міжнародна організація з міграції (МОМ) продовжує проводити операції з надання допомоги на всій території Афганістану у відповідь на зростаючі складні гуманітарні потреби, викликані стихійними лихами та відсутністю безпеки, одночасно відновлюючи усталені джерела засобів існування, просуваючи довгострокові рішення, розвиток спільнот та інфраструктурні проекти²;
- підтримки гуманітарних місій. ІКАО підтримує створення авіаційних коридорів для гуманітарних місій, які забезпечують перевезення їжі, медикаментів та інших ресурсів у зони конфліктів чи природних катастроф; сприяє співпраці з авіакомпаніями для забезпечення спеціальних рейсів для перевезення біженців і мігрантів. МОМ організовує гуманітарну допомогу для мігрантів у місцях їхнього переселення або транзиту; забезпе-

¹ ICAO, IOM Formalize New cooperation in Aid Enhanced Global Mobility and Traveller Identity Management. URL: <https://www.iom.int/news/icao-iom-formalize-new-cooperation-aid-enhanced-global-mobility-and-traveller-identity-management>.

² Afghanistan IOM: response 2021-2024. URL: <https://www.iom.int/afghanistan-iom-response-2021-2024>

- чує координацію між гуманітарними організаціями, урядами та авіаційними операторами;
- боротьби з незаконною міграцією. ІКАО розробляє стандарти для виявлення підроблених документів та недопущення незаконного перевезення людей авіаційним транспортом; підтримує впровадження системи Public Key Directory (PKD) для перевірки достовірності електронних паспортів¹. МОМ проводить програми з протидії торгівлі людьми та контрабанді мігрантів; забезпечує допомогу жертвам незаконної міграції, зокрема через організацію безпечного повернення до їхніх країн. МОМ та ІКАО координують дії з виявлення незаконного перевезення людей через міжнародні аеропорти шляхом посилення систем перевірки документів;
 - захисту прав мігрантів. ІКАО забезпечує стандарти для створення комфортних і безпечних умов перевезення пасажирів, включаючи мігрантів; вимагає від авіаперевізників і аеропортів дотримання принципів гуманного поводження з усіма категоріями подорожуючих. МОМ надає юридичну, психологічну та медичну допомогу мігрантам, які перебувають у складних умовах; забезпечує доступ до інформації про права та можливості захисту під час міграційних процесів;
 - адаптації до кліматичних міграцій. ІКАО розробляє стратегії для авіаційної галузі, які враховують вплив кліматичних змін на міграційні процеси; підтримує ініціативи з авіаційних перевезень людей, переміщених через стихійні лиха або деградацію навколишнього середовища. МОМ моніторить вплив кліматичних змін на міграційні потоки та організовує переселення людей із зон екологічних ризиків;
 - розробки інформаційних систем. ІКАО забезпечує інтеграцію авіаційних даних у системи управління міграцією, включаючи біометричну ідентифікацію мігрантів; координує зусилля щодо покращення обміну інформацією між країнами для безпеки міграційних потоків. МОМ розробляє глобальні бази даних для моніторингу мігрантів і забезпечення їхнього права на захист.

¹ The ICAO Public Key Directory. URL: <https://www.icao.int/Security/FAL2024/Documents/Flyers/Public-Key-Directory-and-Year-Facilitation.pdf>.

З вищенаведеного очевидно, що співпраця ІКАО та МОМ спрямована на забезпечення безпечних, впорядкованих і гуманних міграційних процесів. Завдяки поєднанню авіаційної експертизи ІКАО та гуманітарної діяльності МОМ, мігранти отримують доступ до допомоги, захисту й ефективного управління їхнім переміщенням у кризових умовах.

У свою чергу, Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA) – це глобальна торгова організація, яка представляє авіакомпанії з усього світу. Її діяльність спрямована на підтримку авіаційної індустрії, встановлення стандартів, забезпечення безпеки, ефективності та доступності авіап перевезень. Заснована у 1945 р., а штаб-квартира знаходиться у м. Монреаль (Канада)¹.

Основні завдання цієї організації включають, зокрема:

- по-перше, встановлення стандартів. IATA розробляє стандарти для міжнародних перевезень пасажирів і вантажів; працює над уніфікацією документів (наприклад, електронний квиток, вантажна накладна); забезпечує стандарти безпеки через програми на зразок IOSA (IATA Operational Safety Audit);
- по-друге, забезпечення безпеки. IATA підтримує ініціативи для зниження авіаційних ризиків; розробляє рекомендації для аеропортів, авіакомпаній та урядів щодо авіаційної безпеки;
- по-третє, спрощення авіап перевезень. IATA працює над оптимізацією роботи аеропортів, систем реєстрації, посадки та обробки багажу; ініціатива Simplifying the Business (StB) спрямована на впровадження цифрових рішень і автоматизації процесів;
- по-четверте, реакцію на глобальні виклики. IATA працює над вирішенням проблем, пов'язаних із пандеміями, зміною клімату та кризами, що впливають на авіацію.

Можна зробити висновок про те, що міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA) відповідає за координацію між авіакомпаніями, спрощення подорожей і підтримку гуманітарних програм. IATA впроваджує технологічні рішення для оптимізації процесу реєстрації пасажирів та проходження митного контролю. У разі кризи IATA

¹ Шемшученко Ю. С. (ред.) (2001). Міжнародна асоціація повітряного транспорту. *Юридична енциклопедія* [у 6 т.]. Т. 3: К–М. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія імені М. П. Бажана». 792 с.

допомагає організовувати транспортування гуманітарної допомоги та біженців. Організація сприяє забезпеченню прав мігрантів у контексті міжнародних авіаперевезень. IATA має важливе значення для міжнародної авіації, забезпечуючи фундамент для безпечного, ефективного й інноваційного розвитку авіаційної галузі. Завдяки своїй діяльності вона впливає на зростання глобальної мобільності, економічного розвитку та забезпечення стійкості авіаційного транспорту.

IV. ВИСНОВКИ

Діяльність міжнародних авіаційних організацій в умовах активізації міграційних процесів має ряд особливостей, пов'язаних із забезпеченням безпеки, ефективності управління міграційними потоками та координації між країнами. Основні аспекти їх діяльності включають: підтримку глобальної авіаційної безпеки; координацію гуманітарної допомоги; розвиток інфраструктури та логістику; впровадження екологічних ініціатив; інформаційну безпеку та боротьбу з нелегальною міграцією; підготовку освітніх програм та підвищення кваліфікації авіаційного персоналу.

Таким чином, міжнародні авіаційні організації відіграють головну роль у забезпеченні стабільності та безпеки в умовах активізації міграційних процесів. Їхня діяльність базується на тісній співпраці з урядами, гуманітарними структурами та приватними авіакомпаніями. Міжнародні авіаційні організації є важливими учасниками процесу забезпечення безпечних, ефективних та гуманних умов для авіаперевезення мігрантів. Їх діяльність сприяє зменшенню ризиків, пов'язаних з міграцією та сприяє міжнародній співпраці для вирішення глобальних викликів.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бошицький Ю. Л., Дей М. О. (ред.) (2014). Право міжнародних організацій і Україна: у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К. 268 с.
2. Переверзева О. С., Шкребтієнко А. Г. (2021). Правове забезпечення безпеки мореплавства в рамках Міжнародної організації мобільного супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ/ІМСО). *Часопис Київського університету права*. № 3. С. 304–308.
3. Семчик О. О. (2019). Міжнародний Союз електрозв'язку. *Енциклопедія міжнародного права* [у 3 т.] / редкол.: Ю. Шемшученко, В. Денисов (співголови) та ін. Т. 3: М–Я. Київ : Академперіодика. 992 с.

4. Шемшученко Ю. С. (ред.) (2001). Міжнародна асоціація повітряного транспорту. *Юридична енциклопедія* [у 6 т.]. Т. 3: К–М. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія імені М. П. Бажана». 792 с.
5. Assembly — 40th session technical commission agenda item 30: other issues to be considered by the technical commission activities in aeronautical meteorology in support of ICAO and the modernization of the air transport system (presented by the world meteorological organization (WMO)). URL: https://www.icao.int/meetings/a40/documents/wp/wp_202_en.pdf.
6. Afghanistan IOM: response 2021-2024. URL: <https://www.iom.int/afghanistan-iom-response-2021-2024>
7. ECAC Policy Statement in the Field of Civil Aviation Facilitation. 12th edition/May 2018/ Amendment 5. first part of ECAC.CEAC Doc No. 30. URL: https://www.ecac-ceac.org/images/activities/facilitation/ECAC-Doc_30_Part_I_Facilitation_12th_Edition_May_2018_Amendment5_20210907.pdf
8. ICAO and ITU: Celebrating a crucial cooperation at the heart of aeronautical telecommunications. URL: <https://unitingaviation.com/news/general>
9. ICAO, IOM Formalize New cooperation in Aid Enhanced Global Mobility and Traveller Identity Management. URL: <https://www.iom.int/news/icao-iom-formalize-new-cooperation-aid-enhanced-global-mobility-and-traveller-identity-management>.
10. ICAO's Cooperation with UN Bodies and International Organizations. URL: https://www.icao.int/environmental-protection/Documents/EnvironmentalReports/2022/ENVReport2022_Art82.pdf
11. ICAO unveils 2026-2050 Strategic Plan: "Safe Skies, Sustainable Future». URL: <https://www.icao.int/Newsroom/Pages/ICAO-unveils-20262050-Strategic-PlanSafe-SkiesSustainable-Future.aspx>.
12. Implementation Capacity Building Working Group (ICBWG), ICAO: Extending the benefits of ePassports. URL: <https://www.biometricsinstitute.org/20-year-anniversary-report-icao/>
13. Report of the Executive Committee. Doc 10183, A41-EX. ICAO. Montréal, 27 September–7 October 2022. URL: https://www.icao.int/Meetings/a41/Documents/10183_en.pdf.
14. The ICAO Public Key Directory. URL: <https://www.icao.int/Security/FAL2024/Documents/Flyers/Public-Key-Directory-and-Year-Facilitation.pdf>

REFERENCES

1. Assembly — 40th session technical commission agenda item 30: other issues to be considered by the technical commission activities in aeronautical meteorology in support of ICAO and the modernization of the air transport system (presented by the world meteorological organization (WMO)). URL: https://www.icao.int/meetings/a40/documents/wp/wp_202_en.pdf.
2. Afghanistan IOM: response 2021-2024. URL: <https://www.iom.int/afghanistan-iom-response-2021-2024>
3. Boshytskyi Yu. L., Dey M. O. (eds.) (2014). *Pravo mizhnarodnykh orhanizatsiy i Ukrayina: u skhemakh ta tablyttsyakh* [The Law of International Organizations and Ukraine]: in Schemes and Tables. Kyiv: Lyra-K Publishing House. 268 p. [In Ukrainian].
4. ECAC Policy Statement in the Field of Civil Aviation Facilitation. 12th edition/May 2018/ Amendment 5. first part of ECAC.CEAC Doc No. 30. URL: https://www.ecac-ceac.org/images/activities/facilitation/ECAC-Doc_30_Part_I_Facilitation_12th_Edition_May_2018_Amendment5_20210907.pdf
5. ICAO and ITU: Celebrating a crucial cooperation at the heart of aeronautical telecommunications. URL: <https://unitingaviation.com/news/general>

6. ICAO, IOM Formalize New cooperation in Aid Enhanced Global Mobility and Traveller Identity Management. URL: <https://www.iom.int/news/icao-iom-formalize-new-cooperation-aid-enhanced-global-mobility-and-traveller-identity-management>.
7. ICAO's Cooperation with UN Bodies and International Organizations. URL: https://www.icao.int/environmental-protection/Documents/EnvironmentalReports/2022/ENVReport2022_Art82.pdf
8. ICAO unveils 2026-2050 Strategic Plan: "Safe Skies, Sustainable Future». URL: <https://www.icao.int/Newsroom/Pages/ICAO-unveils-20262050-Strategic-PlanSafe-SkiesSustainable-Future.aspx>.
9. Implementation Capacity Building Working Group (ICBWG), ICAO: Extending the benefits of ePassports. URL: <https://www.biometricsinstitute.org/20-year-anniversary-report-icao/>
10. Pereverzeva O. S., Shkrebtienko A. G. (2021). [Legal support for maritime safety within the framework of the International Mobile Satellite Communications Organization (INMARSAT/IMSO)]. *Journal of the Kyiv University of Law*. No. 3. pp. 304–308. [In Ukrainian].
11. Report of the Executive Committee. Doc 10183, A41-EX. ICAO. Montréal, 27 September–7 October 2022. URL: https://www.icao.int/Meetings/a41/Documents/10183_en.pdf.
12. Semchyk O. O. (2019). Mizhnarodnyy Soyuz elektrozv'yazku [International Telecommunication Union]. *Encyclopedia of international law* [in 3 vols.] / ed.: Yu. Shemshuchenko, V. Denisov (co-chairs) and others. Vol. 3. Kyiv: Akadempriodika. 992 p. [In Ukrainian].
13. Shemshuchenko Yu. S. (ed.) (2001). Mizhnarodna asotsiatsiya povitryanoho transportu [International Air Transport Association]. *Legal Encyclopedia* [in 6 vols.]. Vol. 3: K–M. Kyiv: Publishing House "M. P. Bazhan Ukrainian Encyclopedia". 792 p. [In Ukrainian].
14. The ICAO Public Key Directory. URL: <https://www.icao.int/Security/FAL2024/Documents/Flyers/Public-Key-Directory-and-Year-Facilitation.pdf>